

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 1 april 1946 kl. 12 m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion
angående ändring av bestämmelserna om motionsrätt
i lagen om kommunalstyrelse på landet.*

Uti en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 117, av herr *Sundström* i Vikmanshyttan *m. fl.* hemställes, »att riksdagen måtte besluta sådana ändringar i lagen om kommunalstyrelse på landet, att lagstiftning och praxis beträffande motionsrätten bringas i överensstämmelse med varandra samt att konstitutionsutskottet måtte utarbeta härför erforderlig lagtext».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt kommunallagarna skall ordinarie kommunalstämma och kyrkostämma hållas tre gånger om året samt allmän rådstuga i stad utan stadsfullmäktige två gånger om året. För kommunal- och kyrkofullmäktige gälla liknande bestämmelser; ordinarie sammanträde med stadsfullmäktige hållas enligt ordning, som bestämmas av fullmäktige. Extra kommunalstämma, allmän rådstuga eller kyrkostämma skall hållas i vissa uti kommunalförfattningarna angivna fall, såsom på förordnande av länsstyrelsen, på begäran av vissa kommunala organ eller därest ordföranden finner det nödigt. Vidare äger en var, som är röstberättigad, för uppgivet ärende begära att dylikt extra sammanträde hålles. Extra sammanträde med de kommunala fullmäktigerepresentationerna kan påkallas av länsstyrelsen, vissa kommunala organ, fullmäktiges majoritet eller dess ordförande. Däremot äger enskild ledamot av fullmäktige ej rätt att för uppgivet ärende begära hållande av extra sammanträde.

De ärenden, som skola företagas till avgörande å stämma eller av fullmäktige, skola förut vara vederbörligen beredda av ordinarie beredningsorgan såsom drätselkammare, kommunalnämnd eller annan kommunal styrelse, nämnd eller beredning, dit ärendet efter sin beskaffenhet hör, eller ock av en eller flera särskilt för sådan beredning utsedda personer.

Handläggningen av ny fråga å kommunalstämma regleras i 22 § andra stycket lagen om kommunalstyrelse på landet, som stadgar: »Ny fråga kan vid kommunalstämma väckas av envar röstberättigad men må icke avgöras förrän vid annan stämma samt efter vederbörlig beredning och kungörelse.» Motsvarande regler gälla för allmän rådstuga och kyrkostämma samt för de kommunala fullmäktigerepresentationerna.

I förevarande motion framhålles, att bestämmelserna rörande sättet för handläggning av ny fråga innebära, att sådan kan väckas endast vid kommunalstämma eller å sammanträde med fullmäktige samt att ärendet först vid påföljande stämma eller sammanträde kan bli föremål för beslut. Enligt vad konstitutionsutskottet inhämtat från Svenska stadsförbundet förekommer i städerna regelmässigt bordläggning av ny fråga före avgörandet. Inom landskommunerna däremot tillämpas enligt motionärerna, vilkas uttalande i denna del bestyrkes av Svenska landskommunernas förbund, i stor utsträckning det förfarandet, att framställningar till kommunalfullmäktige ingivas mellan sammanträdena till fullmäktiges ordförande, som föranstaltar om beredning av desamma, varefter ärendet avgöres å första därpå infallande sammanträde. Denna praxis grundar sig uppenbarligen på en sådan tolkning av 22 § lagen om kommunalstyrelse på landet, att regeln om att ny fråga icke får avgöras förr än vid annan stämma samt efter vederbörlig beredning endast avser det fall, att frågan väckes å sammanträde, och att därför ny fråga, som ingives till vederbörande kommunala organ mellan sammanträdena, efter beredning kan avgöras vid första därpå följande sammanträde. Spörsmålet om riktigheten i detta förfarande har ej lösts genom något avgörande i högsta instans sedan kommunallagarna år 1930 erhöles sin nuvarande utformning i förevarande hänseende. Frågan är otvivelaktigt av sådan praktisk betydelse, att den bör klarläggas, vilket dock enligt utskottets mening bör ske i samband med den allmänna översyn av kommunallagarna, som förestår inom socialdepartementet. Med hänsyn härtill och då utskottet förväntar att utredningen kommer att uppmärksamma även det förevarande spörsmålet, finner utskottet ej skäl att tillstyrka det av motionärerna uttryckta önskemålet om en separat reglering vid innevarande riksdag av den i motionen väckta frågan och hemställer alltså,

att förevarande motion ej måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 29 mars 1946.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar *Hallén, Jones Erik Andersson, Källman, Herlitz*, Karl August Johanson*, Elmgren, Oscar Mattsson, John Gustavson, Lindén, John Sandberg, Annér*, Thorell*, Fast, Pettersson* i Norregård, *Nordström* i Torsby*, *Mosesson**, *Nilsson* i Göteborg och *Hällgren*.

*) Ej närvarande vid justeringen.